

אי דינא. הוא שמסור ישלם: גמרינן. מהאי מעשה דרב נחמן לשאר גרמי דנוקין דעלמא: ואי קנסא. הוא דקנסיה רב נחמן משום דרגיל היה צדק לא גמרינן מיניה: המטמא. טהרותיו של חזירו או מנסך יינו של חזירו לע"ז דלע"ג דקמיה מנח ואין היקין ניכר משלם: (א) לא חזרו לא. היינו גמרי' מדמע ממנסך: המדמע. ערב חולין בתרומה דהפחית דמי החולין דלא חזו מהשתא אלא להמכר לכהנים: להפסד מרובה. מטמא תרומה הפסד מרובה הוא דתו לא חזיא לכהילה. מדמע הפסד מועט הוא דהא מודבן לכהנים גדמי תרומה: אף המנסך וכו' לא חזרו לא. גמרינן מנסך אע"ג דהפסדו מרובה ממדע ומטמא דהפסדו מועט לגבי מנסך: וזק חז. נשצת: עקירה לורך הנחה. דכיון דבין עקירה להנחה קרע נמלא מעשה שצת ומעשה (ב) עקירה צאין כאלה ולא אגמרינן משעת עקירה חייב ממון ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת הגתח חז. והכא נמי הגזתה יין לורך ניסוך הוא ומשלומין וחיוב מיתה דע"ז לא כאלה: לבי אבינו. מקום: נשא ונתן ביד חייב. דהגיל ע'מנו צממון חזרו: מע'מנו. זלל אונס: דרי ואמע'י. ש'שלי והולך עמנו לביה המלך: ה"מ. דאס נשא ונתן ביד חייב: היכא דלא אוקמינהו. העובדי כוכבים על התמון מעיקרא ע"י האונס אלא הלך ונטל ונתנו להם אבל הכא דלוקמינהו על היין קלייה ושהיה שעתא פטור כי אמטי תו דידהו אמטי: פקיע. קשר: חייב ואע"ג דקא' עכ"ס ע"ג הממון הואיל ונשא ונתן ביד חייב: צפרי עיברי נהרא. עכו"ס מלך זה והעמיר מלך זה דלי לא יציה נהליה לא מלי אנס למשקליה: שוטה. מתמורת לגיס או לחיות: לקועיה. ללוואריה. שצר מפרקתו: שוא. מיה והוא שור הצר דמתמרגס (דכריס יד) תול חומר מורגלל תור שור זלל יער: אין מרחמין עליו. ואפיר עבדת דקטלמיה: מסיים מסיבא דיומא לרננן. היה מחזר ושונה להם מה שדרש רבי יוחנן אותו היום לפי שר"ל חס גדול היה ולאחר ששמעו כולן מפי הרב חזר ומכונה צידס: צדרא קמא. שבע שורות תלמידים וישציס לפניו זו לפנים מו: ציססרקי. תפי"ד זלע"ז: מסחיה צניניה. גבות עיניו גדולים ומסכין עיניו: פריעה שפטיה. נקרעה שפתו על ידי מכה: הדרא

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא ק"ו.

לאן משום דקנס הוא. והא דמעיקרא לא גזרו על זה כמו על זה למאי דלא מסיק אדעתיה השתא טעמא דהפסד מועט איכא לנימנר דמעשה אירע צמטמא וצמנסך לכך גזרו עליהם צענת מעשה: כיון שנפל ביד עובדי כוכבים אין מרחמים עליהם. כלומר שפיר מיקרי מסור שדצר צרור הוא שיקמו ממלח שהרלוה: השתא יונייני ניהו כו'. קשה לר"י דצפ"ד דגיטין (דף טו: וש' י. ד"ה ה) אמר רבה בר בר חנה חלש על לגביה כו' אמר רחמנא או צטולך וכו' ופריך למימרא דרומאי מעלי מפרסאי אלמא משמע שאו עדיין היו פרסיים צצבל ולכאורה משמע שאותו מעשה היה אחר מעשה צצבל ואור"י שהשנים והפקדיים היו משתנים והיו פעמים מפרסיים ופעמים מיוונים: דילכון

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

אי דינא אי קנסא א"ל אי דינא גמרינן מיניה אי קנסא לא גמרינן מיניה ומנא תימרא דמקנסא לא גמרינן דתניא (ב) בראשונה היו אומרים "המטמא והמנסך חזרו לומר אף המדמע חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא לאו משום דקנסא הוא וקנסא לא גמרינן מיניה לא מעיקרא סברי (ג) להפסד מרובה חיששו להפסד מועט לא חיששו ולבסוף סברי להפסד מועט נמי חיששו איני והא תני אבהו דרבי אבין (ד) בראשונה היו אומרים המטמא והמדמע חזרו לומר אף המנסך חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא לאו משום דלא גמרינן מקנסא לא מעיקרא סברי כרבי אבין ולבסוף סברי כרבי אבין (ה) דאמר רבי אבין יזרק חץ מתחילת ארבע (ו) ולבסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שהרי עקירה צורך הנחה היא ומתחייב בנפשו ולבסוף סברי כר' ירמיה (ז) דא"ר ירמיה משעת הגבהה קנייה איחייב ליה ממון מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך רב הונא בר יהודה איקלע לבי אבינו אתא לקמיה דרבא א"ל כלום מעשה בא לידך א"ל ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חזירו בא לידך וחיבתיו א"ל אהדר עובדא למריה דתניא ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חזירו פטור ואם נטל ונתן ביד חייב אמר רבה (ח) אם הראה מעצמו כנשא ונתן ביד דמי ההוא גברא דאנסוהו עובדי כוכבים ואחוי אחמרא דרב מרי בריה דרב פנחס בריה דרב חסדא א"ל דרי ואמטי בהדן דרא ואמטי בהדיהו אתא לקמיה דרב אשי פטריניה א"ל רבנן לרב אשי והתניא אם נשא ונתן ביד חייב א"ל הני מילי היכא דלא אוקמיה עילויה מעיקרא אבל היכא דאוקמיה עילויה מעיקרא מיקלי קלייה איתביה רבי אבהו לרב אשי אמר לו אנס הושיט לי פקיע עמיר זה או אשכול ענבים זה והושיט לו חייב הכא במאי עסקינן כגון דקאי בתרי עברי נהרא * דיקא נמי דקתני הושיט ולא תני תן ש"מ: ההוא שותא דהוה מצנזו עלה כי תרי היא אמר דידי הוא והאי אמר דידי הוא אזל חד מנייהו ומסרה לפרהגנא דמלכא אמר אבוי יכול לומר אמר כי מסרי דידי מסרי א"ל רבא וכל כמנייה אלא אמר רבא ומשמתינן ליה עד דמיייתי ליה וקאי בדינא ההוא גברא דהוה בעי אחוויי אתיבנא דחבריה אתא לקמיה דרב א"ל לא תחוי ולא תחוי א"ל מחוינא ומחוינא יתיב רב כהנא קמיה דרב שמשיה (י) לקועיה מיניה קרי רב עילויה יבנדך עולפו שכתבו בראש כל חוצות כתוא מכמר מה תוא זה כיון שנפל בכמכר אין מרחמין עליו אף ממון של ישראל כיון שנפל ביד עובדי כוכבים אין מרחמין עליו א"ל רב (י) כהנא עד האידינא הוה (י) פרסאי דלא קפדי אשפיכות דמים והשתא איכא (י) ויונאי דקפדו אשפיכות דמים ואמרי (י) מרדין מרדין קום סק לארעא דישראל וקביל עלך דלא תקשי לרבי יוחנן שבע שנין אויל אשכחיה לריש לקיש דיתיב וקא מסיים מתיבתא דיומא לרבנן אמר להו ריש לקיש היכא אמרו ליה אמאי אמר להו האי קושיא והאי קושיא והאי פירוקא והאי פירוקא אמרו ליה לריש לקיש אזל ריש לקיש א"ל לרבי יוחנן ארי עלה מבבל לעיין מר במתיבתא דלמחר למחר אותבוה בדרא קמא קמיה דר' יוחנן אמר שמעתתא ולא אקשי שמעתתא ולא אקשי אנתיה אחורי שבע דרי עד דאותביה בדרא בתרא א"ל רבי יוחנן לר"ש בן לקיש ארי שאמרת נעשה שועל אמר יהא רעוא דהני שבע דרי להו חילוף שבע שנין דאמר לי רב קם אכרעיה א"ל נהדר מר ברישא אמר שמעתתא ואקשי אוקמיה בדרא קמא אמר שמעתתא ואקשי ר' יוחנן הוה יתיב אשבע (י) בסתרקי שלפי ליה חדא בסתרקא מתותיה אמר שמעתתא ואקשי ליה עד דשלפי ליה כולהו בסתרקי מתותיה עד דיתיב על ארעא רבי יוחנן גברא סבא הוה ומסרחי גביניה אמר להו דלו לי עיני ואחזייה דלו ליה במכחלתא דכספא הוא דפרטייה שפוטתיה סבר אחוך קמחייך ביה חלש דעתיה ונח נפשיה למחר אמר להו רבי יוחנן לרבנן חזיתו לבבלאה היכי עביד אמרו ליה דרכיה הכי על לגבי מערתא הוא דהוה הדרא

מבשת ההבחה. על מנת לנלוו (גטין נב). לפרהגנא. מומה של מלך (ב"מ נג). מרדין. היא לתיבה שלפני פרכי וכן מפורש בשערות דרב האי גאון (ב"מ טז). דלו ליה במכחלתא דכספא. שהיו עשפיו מנסך את עינו ומגביהן מנולגה דכספא (תענית טז).

מוסף רש"י

רבינו הגנאל (המשך) הריא מעצמו ממי שנטל ונתן ביד דמי. והוה לשון פ"ר"ח וצ"ל אמר רבא אם הריא מעצמו ממי שנטל ונתן ביד דמי וחייב. מצאנו בתלמוד ארין ישראל בפי החובל בסוף גני ישראל שאנסוהו גוים ונטלו ממנו ממון חזירו בפניו פטור, נטל ונתן ביד חייב אמר ר' יוסי הריא דאתמר כשאמר לו תן לנו ממון סתם, את כל פטור מלפני אפילו נטל ונתן ביד פטור, ורב אשי פטור דההוא דאנסוהו לאחויי, דאחוי אמר דרבי בהדיהו, אמר כיון דאחויי אחוויי מיקלא קלייה. והא דרא בהדיהו. בהר דקלייה לא מחייבי עליה כו', עד ההוא דאפקיד גבי חבריה כסא פטור. אתר עליה גביי ושקול לההוא כסא ויחביה להו. אתא לקמיה דרבה פטור. אמר ליה אביי הוה מציל עליה בממון חזירו. אמר רב רב אשי אי אנש אמוד הוא עליה דידיה אתו גביי, והאי מציל עצמו בממון חזירו וחייב, ואי לא ארעתא דהאי כסא אתו עליה ופטור. ויקימא לן כרב אשי. דייקנן מינה דא אנסוהו גוים ואמרו לו תן לנו ממון פלוגי ונשא ונתן, פטור. כע"ל. ההוא שיתא דהו מנינו... פי שיתא שחתא היא החייבת מובלע בה, דלןישנא קלילא] נקט, ו[נהיא] מצודה כרתיב ופרשו עליה גוים בשחתם נתפש. כלומר במצודתם נתפש. ההוא שותא וכו'. פירוש שותא, שחתא היא, החייבת מובלע בה, והיא מצודה, כרתיב ופרשו עליו גוים בשחתם נתפש, כלומר בשחתם נתפש. כלומר בשחתם נתפש. כמותו הריא מעצמו ממי שנטל ונתן ביד דמי וחייב. פי' הוה מרדלי ליה במכחלתא דכספא. כפי י"ג ככ"י מכלל שנטל הפך טמא מפני הוכר, נטל הוכר (ט"מא מפני הפך. פי' מכלל צורת כוכר הוא מברול או מנחוש, וראשו אחד כחולין בו העין והא חד ונקרא זכר ואחד מנקין בו האוזן מן הרעי והוא רחב ונקרא כף. רב כהנא פריטין סיפוטתיה. פי' נביאן שפוטתיהו כמחוקת בכל שעה.

תורה אור השלם

1. בנדך עולפו שכתבו בראש כל חוצות כותא מקבר המלאים חמת ו צערת אלקיך: ישעיהו נ"ב כ

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה עקירה וכו' מעשה שצת ומעשה קריעה צאין כאלה: וזו אמרין משעת קריעה חייב: נב"י דיקא נמי דקתני חושיש ב"י. ענין זה ע"ז 97 ע"כ:

גליון הש"ס

נב"י דיקא נמי דקתני חושיש ב"י. ענין זה ע"ז 97 ע"כ:

לעני רש"י

תפי"ד [טפ"ד]. שטיח.

רבינו הגנאל

[מתני' והגזול את השדה וכו' והנהול את הגזול חייב להעמיד לו שדה. אוקימנא בנן דאנסוהו [לאחוי ארעתי, אחוי נמי בדידהו. והוא גברא דאןחוי כריא דחייבי דבי ריש גולתא. חייבית] רב נחמן. לא לשלומי. אמר ליה רב הונא דינא או קנסא הוה. לא אוקמינהו או דינא חזרו גמרינן מיניה, ואי לאן דינא... הוא איל קנסא הוה, לא גמרינן מינה. וירשלימי והלא איבן קרקע גנול ולמה חייב להעמיד ולו שוה. ר' יהושע בן... לוי אמר יכיל אדם נתפש על חזירו ויחייב ליתן לו אלא בארזן ובבלגלת. ורב אמר יכיל למימר ליה איהו... שרי צביטך מלאי. קנס וקנס חכמי לגולן... ובנסך. מעיקרא סברי ההבחה צורך ניסוך היא, ומשעת... ההבחה קרי ליה בדרבה מיניה. ולב[סוף] סברי משעת ההבחה קנייה ומתחייב בתשלומין, ומתחייב... בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך, ורב חייב לההוא דאנסוהו ואחוי ממון ישראל. ואמר ליה רב הונא... אהדר עובדא. דגוים ישראל שאנסוהו והוא ממון חזירו פטור, ואם נטל ונתן ביד חייב. אמר רבא אם הראה מעצמו ממי שנטל ונתן ביד דמי וחייב. מצאנו בתלמוד בסוף פרק החובל. ישראל שאנסוהו גוים ונטלו ממנו ממון חזירו בפניו פטור, נטל ונתן ביד חייב. אמר ר' יוסי הריא דאתמר כשאמר לו תן לנו ממון פלוגי אפילו נתן ונטל ביד פטור, ורב אשי... פטור לההוא דאנסוהו לאחויי [ואחוי] תמרא [רב מרי.] ואמר כיון דאחויי אחוויי מיקלא קלייה, והא דררא... בהדיהו כתיב [דקלייא] לאן מייביב עליה. ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חזירו פטור ואם נטל ונתן ביד חייב. אמר רבא ואם